

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

01 aprilie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:
Președinte – Constantin Gurschi,
Judecători – Ion Arhiliuc, Liliana Catan, Ion Guzun, Iurie Diaconu
cu participarea procurorului Dumitru Graur și avocatului Alina Valah, a judecat în ședință publică recursul în anulare declarat de avocatul Alina Valah în numele inculpatului Cantemir Constantin, împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 27 decembrie 2012 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 aprilie 2013, în cauza penală în privința lui

Cantemir Constantin Veaceslav, născut la 16 februarie 1992, originar și domiciliat în or. Ungheni, str. M. Costin 19, moldovean, cetățean al R. Moldova.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. Instanța de fond din 28.09. - pînă la 27.12.2012;*
- 2. Curtea de Apel Bălți din 01.02. – pînă la 17.04.2013;*
- 3. Curtea Supremă de Justiție din 29.10.2013 - pînă la 01.04.2014.*

Procedura de citare a fost legal executată.

Avocatul Alina Valah în interesele inculpatului Cantemir Constantin, a susținut recursul în anulare, solicitînd admiterea acestuia în sensul declarat.

Procurorul, s-a pronunțat pentru admiterea recursului, pe motiv că în privința inculpatului nu există starea de recidivă.

Asupra recursului în anulare, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 27 decembrie 2012, în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, Cantemir Constantin a fost condamnat:

- în baza art. 187 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 4 ani închisoare, fără amendă;
- în baza art. 190 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 1 an;
- în baza art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa de 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 1 an;
- în baza art. 85 Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa stabilită i-a fost adăugat parțial partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei

Ungheni din 03.02.2012, stabilindu-i-se pedeapsa definitivă de 5 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 1 an, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

1.1. Prin aceeași sentință a fost condamnat și Bambuleac Igor, însă hotărârile în privința acestuia nu se contestă.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat în fapt că, Cantemir Constantin la 09.06.2012, aproximativ la orele 20:00, urmărind scopul dobândirii bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, s-a dus împreună cu Bambuleac Igor și Vîrtosu Mihai în cafe-barul „Cuibușor” de pe str. Bernardazzi 17, or. Ungheni, care aparține SRL „Orsus”, unde au comandat și consumat împreună inițial bucate și băuturi în sumă de 431 lei, apoi încă au mai comandat în sumă de 74 lei. Aproximativ la orele 21:30, M. Vîrtosu a solicitat să i se dea nota de plată. În același timp, pentru a-1 distra pe barman, Bambuleac Igor a mai comandat o porție de colțunași la prețul de 15 lei, care urmau a fi pregătiți. Apoi, toți trei, au plecat fără a achita comenzile, cauzând astfel SRL „Orsus” un prejudiciu considerabil în sumă totală de 520 lei. Fiind ajunși din urmă de barman în curtea casei nr. 17, de pe str. I. Creangă or. Ungheni ei au refuzat să achite, negînd faptul că au fost în cafe-barul cu pricina.

Tot el, urmărind același scop, la 14.06.2012, aproximativ la orele 00:30, împreună cu Vîrtosu Mihai, ambii fiind în stare de ebrietate, s-au dus împreună în cafe-barul „Tet-a-Tet” de pe str. Boico 11, or. Ungheni, care aparține SRL „Arus”, unde Vîrtosu M. a comandat bucate, țigări și băuturi în sumă de 314 lei. După ce au consumat împreună cele comandate M. Vîrtosu a solicitat să i se dea nota de plată și au ieșit afară, sub pretextul să fumeze, dar de fapt au plecat de acolo fără ca să achite, în total Cantemir Constantin a cauzat prin acțiunile sale intenționate o daună considerabilă în sumă de 834 lei.

Tot el în noaptea de 14.06.2012 aproximativ la orele 04:30, împreună cu Vîrtosu M., ambii fiind în stare de ebrietate și urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, s-au dus la minimarketul „Ninel” de pe str. G. Crestiuc 9 „b” care aparține Î.I. „Grosu Nadejda”, Vîrtosu M. a luat din sală o sticlă de bere „Chișinău” de 0.5 litri la prețul de 10 lei pe care au consumat-o demonstrativ în prezența vânzătoarelor și a agentului de pază refuzînd categoric s-o achite. În legătură cu acest fapt la față locului a fost chemată grupa de reacționare a Pazei de stat, dar Vîrtosu M. în acest timp a mai luat din sală o sticlă de bere „Belii Medvedi” de 2.5 litri la prețul de 32 lei și au consumat-o împreună demonstrativ, refuzînd categoric s-o achite, la cerințele vânzătorilor. De data aceasta la solicitarea colaboratorilor Pazei de stat au intervenit polițiștii din grupa-operativă CPR Ungheni care l-au condus pe Cantemir Constantin la CPR Ungheni din cauza că acesta se comporta agresiv. Astfel SRL „Grosu Nadejda” i-a fost cauzat un prejudiciu în sumă de 46 lei.

3. Inculpatul Cantemir Constantin, a contestat cu recurs sentința instanței de fond solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care lui săi fie aplicată o pedeapsă mai blîndă deoarece el și-a recunoscut vina, s-a căit de cele săvîrșite, a încheiat acord de recunoaștere a vinovăției, prejudiciul cauzat este mic și părțile vătămate nu au

pretenții față de el, prin urmare instanța de fond nu a ținut cont de circumstanțele enumerate și i-a aplicat o pedeapsă aspră.

3.1. Avocatul Alina Valah în numele inculpatului Cantemir Constantin, a contestat cu recurs sentința instanței de fond, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care acțiunile inculpatului Cantemir C. să fie încadrate doar în baza art. 190 alin. (2) Cod penal, ca o infracțiune unică, continuă, cu stabilirea unei pedepse sub formă de amendă.

În susținerea cerințelor sale avocatul a invocat că, instanța de fond i-a stabilit inculpatului pedeapsa apreciind greșit, precum că există starea de recidivă, or anterior inculpatul a fost condamnat la pedeapsa cu închisoare condiționat și, astfel, conform art. 34 alin. (5) Cod penal, la el nu este prezentă starea de recidivă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 aprilie 2013, recursurile declarate de avocatul Alina Valah în numele inculpatul și al inculpatului Cantemir Constantin au fost respinse ca nefondate, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. La adoptarea soluției date, instanța de recurs a conchis că argumentul avocatului A. Valah precum că acțiunile inculpatului în ce privește învinuirea lui în baza art.187 alin.(2) lit. b) Cod penal, urmează a fi reîncadrate în cele ale art.190 alin.(2) Cod penal, este neîntemeiat. Prin probele administrate pe caz evident și incontestabil se dovedește că pe capătul dat de învinuire a avut loc o sustragere deschisă a bunurilor proprietarului, fapt corect apreciat de către instanța de judecată.

Mai mult, instanța de recurs a menționat că, inculpatul a încheiat acord de recunoaștere a vinovăției în săvârșirea anume a infracțiunilor prevăzute de art.190 alin. (2) lit. c) și art.187 alin.(2) lit. b) Cod penal, în baza acestor legi dînsul a și fost condamnat.

Dispozitivul sentinței adoptate de către instanța de fond nu conține mențiuni că mărimea de pedeapsă inculpatului i se stabilește cu aplicarea prevederilor art.82 Cod penal. Astfel, și argumentul avocatului în latura dată este lipsit de temeii.

Inculpatul Cantemir C. anterior a mai săvârșit infracțiuni intenționate. Astfel, prin sentința Judecătoriai Ungheni din 03.02.2012, dînsul a fost condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, la un an închisoare.

La fel, instanța de recurs a mai menționat că la locul de trai Cantemir C. se caracterizează exclusiv negativ. Pe parcursul urmăririi penale Cantemir C., cunoscînd că este urmărit penal, eschivîndu-se de a se prezenta în fața organului de urmărire penală a părăsit țara, a fost anunțat în căutare și reținut în urma investigațiilor operative de căutare.

4.2. La individualizarea pedepsei, instanța de apel a stabilit că prima instanță a ținut cont de circumstanțele cauzei, inclusiv și de cele menționate de inculpat în recurs, măsura de pedeapsă cu închisoarea acestuia i s-a stabilit în limita sancțiunilor legilor respective, fiind respectate și prevederile art. 80 Cod penal – încheierea de către inculpat a acordului de recunoaștere a vinovăției.

Pedeapsa stabilită inculpatului prin sentința în cauză este adecvată faptelor comise de el și nicidecum nu poate fi considerată ca severă.

5. Avocatul Alina Valah în numele inculpatului Cantemir Constantin, în temeiul art. 453 alin. (1) CPP, a contestat cu recurs în anulare hotărârile pronunțate solicitând casarea acestora, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, acțiunile inculpatului Cantemir C. să fie încadrate în baza art. 190 alin. (2) Cod penal, ca o infracțiune unică continuă, fără aplicarea prevederilor art. 82 Cod penal, deoarece nu există starea de recidivă, cu stabilirea pedepsei sub formă de amendă.

În susținerea cerințelor sale, recurentul a invocat că făptuitorii au acționat cu o intenție unică și un scop unic, unde toate cele trei episoade constituie acțiuni prelungite, dar în realizarea aceleiași intenții infracționale. În ansamblu, faptele invocate alcătuiesc o singură componentă de infracțiune, și anume cea prevăzută de art. 190 Cod penal. Prin aceasta, instanța de fond, la pronunțarea sentinței contestate, a încălcat principiul ”*non bis in idem*”, prevăzut la art. 7, alin. (2) Cod penal, și anume, nimeni nu poate fi supus de două ori urmării penale și pedepsei penale pentru una și aceeași faptă.

Totodată, instanța de fond cât și cea de recurs nu au ținut cont de prevederile Legii de modificare a Legii penale nr. 277 din 2008, în vigoare la 24.05.2009, prin care art. 34 alin.(5) din Cod penal a fost completat cu o nouă circumstanță în care la stabilirea stării de recidivă nu se ține cont de antecedentele penale, dacă persoana a fost condamnată cu suspendarea condiționată a executării pedepsei (lit. e), prin urmare, instanța de fond a încălcat principiul legalității prevăzut la art. 3 Cod penal.

Astfel inculpatul Cantemir Constantin a fost recunoscut vinovat și condamnat prin aplicarea art. 82 Cod penal – recidiva și, această eroare gravă de drept constituie un viciu fundamental.

6. Judecînd recursul în anulare declarat de avocatul Alina Valah în numele inculpatului Cantemir Constantin, în baza materialelor cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis din următoarele motive.

6.1. Potrivit art.452 alin. (1), 453 alin. (1) CPP, hotărârile irevocabile, după epuizarea căilor ordinare de atac, pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, inclusiv cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Potrivit art.6 pct.44) Cod de procedură penală, prin viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărîrea pronunțată se înțelege încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Verificînd legalitatea hotărîrilor atacate pe baza materialelor cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că vinovăția condamnatului C. Cantemir în săvîrșirea infracțiunilor prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b); 190 alin. (2) lit. b), c) Cod penal este pe deplin stabilită, iar calificarea acțiunilor acestuia în baza normei penale menționate este corectă și corespunde circumstanțelor de fapt ale cauzei, or inculpatul

a încheiat acord de recunoaștere a vinovăției, astfel sentința poate fi contestată doar în latura pedepsei și pe erori de procedură.

Colegiul penal lărgit menționează că, la stabilirea pedepsei instanțele ierarhic inferioare nu au ținut cont de prevederile art. 34 alin. (5) lit. e) Cod penal, care stipulează că *”La stabilirea stării de recidivă nu se ține cont de antecedentele penale, dacă persoana a fost condamnată cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.”*

Totodată, conform art. 75 alin. (1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei instanța de judecată are obligația să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Aceste prevederi legale nu întocmai au fost respectate de instanțele de fond și de recurs la stabilirea termenului pedepsei în privința lui Cantemir C..

Astfel, din textul sentinței rezultă că instanța de fond la stabilirea pedepsei a reținut că, - *”... în ședința de judecată s-a constatat că inculpatul Cantemir C. a săvârșit mai multe infracțiuni în termenul de probă de un an, stabilit prin sentința Judecătoreiei Ungheni din 03.02.2012. În acest caz, la stabilirea pedepsei urmează a fi aplicate prevederile art. 82 Cod penal, conform cărora mărimea pedepsei pentru recidivă nu poate fi mai mică de jumătate din maximul celei mai aspre pedepse prevăzute la articolul corespunzător.”*

Cu adevărat, inculpatul C. Cantemir, anterior prin sentința Judecătoreiei Ungheni din 03.02.2012 a fost condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar în baza art. 90 Cod penal, pedeapsa aplicată i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an, însă, ținând seama de circumstanțele atenuante prezente în cauză (*acord de recunoaștere a vinovăției*), precum și de prevederile art. 34 alin. (5) lit. e) Cod penal, pedeapsa stabilită de prima instanță cu aplicarea stării de recidivă și menținută de instanța de recurs, reprezintă o violare a art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care garantează dreptul persoanei la un proces echitabil.

Astfel, în cauza dată, este semnalizat un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente – cauza penală nu a fost judecată în mod echitabil și, condamnatului i-a fost stabilită o pedeapsă inequitabilă, iar acest viciu fundamental se exprimă prin încălcarea esențială a drepturilor condamnatului garantate de Constituția Republicii Moldova și de Convenție.

Această încălcare de lege echivalează cu o eroare judiciară, care poate și urmează a fi corectată de către instanța de recurs în anulare.

Având în vedere atât principiul prevăzut în art. 4 Cod penal – umanismul legii penale, cât și al art. 61 alin. (2) Cod penal – pedeapsa penală are drept scop corectarea condamnatului, iar executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate, precum și posibilitatea obținerii corectării și reeducării vinovatului, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că, limitele de pedeapsă pentru infracțiunile săvârșite de către C. Cantemir urmează a fi reduse și stabilite fără aplicarea art. 82 Cod penal.

Prin urmare, recursul în anulare se va admite cu casarea parțială a sentinței instanței de fond și deciziei instanței de recurs în latura stabilirii pedepsei, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri.

7. În conformitate cu art. 457, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul în anulare declarat de avocatul Alina Valah în numele inculpatului Cantemir Constantin, casează parțial sentința Judecătoriei Ungheni din 27 decembrie 2012 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 aprilie 2013, în privința lui Cantemir Constantin Veaceslav, în partea stabilirii pedepsei, rejudecă cauza și pronunță în această latură o nouă hotărâre după cum urmează.

Se menține condamnarea lui Cantemir Constantin Veaceslav în baza art. 187 alin. (2) lit. b) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa de 3 ani închisoare, fără amendă.

Se menține condamnarea lui Cantemir Constantin Veaceslav în baza art. 190 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa de 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare a bunurilor materiale pe un termen de 1 an.

Conform art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i se stabilește pedeapsa de 3 ani și 6 luni închisoare, iar în baza art. 85 Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa numită se adaugă parțial partea neexecutată a pedepsei fixate prin sentința Judecătoriei Ungheni din 03 februarie 2012, stabilindu-i-se definitiv pedeapsa de 4 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare a bunurilor materiale pe un termen de 1 an.

În rest, celelalte dispoziții ale hotărârilor atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă. Semnată la 10 aprilie 2014.

Pronunțată în ședință publică la 22 aprilie 2014, ora 09.30.

Președinte

Constantin Gurschi

Judecători

Ion Arhiliuc

Liliana Catan

Ion Guzun

Iurie Diaconu